

Tjänsteställe/handläggare

Kommunstyrelseförvaltningen

Yvonne Persson

E-post: Yvonne.A.Persson@nynashamn.se

Beslutsinstans

Kommunstyrelsen

Yttrande över Promemorian - En ny lag om kommunal hamnverksamhet

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att kommunstyrelseförvaltningens tjänsteutlåtande utgör Nynäshamns kommuns yttrande till Finansdepartementet över promemorian *En ny lag om kommunal hamnverksamhet (Fi2025/01804)*.

Sammanfattning

Nynäshamns kommun (nedan "Kommunen") har bjudits in att lämna synpunkter på Finansdepartementets promemoria En ny lag om kommunal hamnverksamhet (Fi2025/01804). Kommunens remissvar ska ha inkommit till Finansdepartementet senast den 23 december 2025. Det ankommer på kommunstyrelsen enligt 8 § i kommunstyrelsens reglemente att avge yttrandet.

Sammanfattningsvis bedömer Kommunen att Kommunen inte på egen hand bedriver sådan hamnverksamhet som omfattas av kravet på bolagiseringsskyldighet i enlighet med 1 § i förslag till ny lag för kommunal hamnverksamhet. Kommunen har ett delägt kommunalt bolag, Nynäshamns Mark AB (nedan "Nymark"), som ägs till lika delar av Stockholms Hamn AB och Nynäshamns kommun. Enligt 3 § Nymarks bolagsordning har Nymark till uppgift att äga och förvalta mark, byggnader och anläggningar för hamnverksamheten i Nynäshamns behov. Själva hamnverksamheten vid Nynäshamns hamn drivs av Stockholms Hamn AB.

Kommunen driver på egen hand en gästhamn som till största del nyttjas av lokala småbåts- och fiskebåtsgäster och till viss del av lokal, kommersiell båttrafik. Denna verksamhet organiseras under näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden i egen förvaltning. På sommaren tar verksamheten även emot utländska småbåtsgäster. Då de utländska gästerna bedöms utgöra en så liten del av den aktuella verksamheten att gästhamnen inte kan anses bedrivas i ett konkurrensläge på marknaden anser Kommunen att gästhamnen inte kan anses omfattas av det aktuella bolagiseringskravet i 1 § i förslag till ny lag. För det fall gästhamnen skulle bedömas bedrivas i konkurrensläge på marknaden bör den ändå anses vara undantagen bolagiseringsskyldigheten enligt 2 § i förslag till ny lag om kommunal hamnverksamhet då den främst nyttjas av lokala användare och inte kan anses påverka handeln mellan medlemsstaterna inom EU. I och med att kommunen inte bedriver sådan hamnverksamhet som omfattas av förslaget till bolagiseringstvång enligt den nya lagen bedömer Kommunen att förslaget inte innebär några direkta konsekvenser för Nynäshamns kommun i sin nuvarande organisation.

Kommunen önskar dock att framföra att förslaget innebär en stor inskränkning i kommunernas rätt att själv bestämma i vilken form den kommunala verksamheten ska bedrivas. Kommunen bedömer att det syfte som finansdepartementet vill uppnå med de aktuella lagförändringarna borde kunna uppnås på mindre ingripande sätt.

Trots ovanstående synpunkt ställer sig Kommunen sammanfattningsvis övervägande positiv till en ny lagstiftning som säkerställer att kommunala aktörer agerar i enlighet med EU:s statsstödsregler och konkurrensneutralitet.

Ärendet

Bakgrund

Nynäshamns kommun har bjudits in att lämna synpunkter på Finansdepartementets promemoria En ny lag om kommunal hamnverksamhet (Fi2025/01804). Kommunens remissvar ska ha inkommit till Finansdepartementet senast den 23 december 2025. Det ankommer på kommunstyrelsen enligt 8 § i kommunstyrelsens reglemente att avge yttrandet.

I flera europeiska länder har det tidigare funnits särskilda skattebefrielser för hamnar och hamnverksamhet. Europeiska kommissionen inledde under 2013 en större undersökning av europeiska hamnars funktionssätt och beskattning. Undersökningen ledde fram till flera beslut där dylika skattebefrielser befanns utgöra stödordningar (statsstöd) som är oförenliga med den inre marknaden, vilket tvingat fram förändringar av lagstiftningen i de berörda medlemsstaterna. Vad gäller svenska hamnar har det, inom ramen för kommissionens undersökning, uppmärksammats att vissa kommunala hamnar drivs i egen regi (förvaltningsform) och att dessa hamnar därmed är befriade från inkomstbeskattning, medan övriga hamnar, inklusive sådana som drivs av kommunala bolag, beskattas enligt allmänna regler. Detta har väckt frågor om det svenska systemets förenlighet med statsstödsregelverket.

I promemorian, En ny lag om kommunal hamnverksamhet, föreslås en ny lag om kommunal hamnverksamhet. Förslaget lämnas för att de svenska bestämmelserna om kommunal hamnverksamhet ska anses vara förenliga med det EU-rättsliga statsstödsregelverket. Förslaget innebär sammanfattningsvis en ny lag som fastställer en bolagiseringsskyldighet för kommuner för sådan hamnverksamhet som bedrivs i ett konkurrensläge på marknaden. Detta innebär att driften av den kommunala hamnverksamheten ska överlåtas till ett kommunalt aktiebolag. Ett sådant bolag ska bedriva verksamheten på affärsmässiga grunder trots självkostnadsprincipen och förbudet mot att driva företag i vinstsyfte som regleras i kommunallagen (2017:725). Trots bolagiseringsskyldigheten får kommunen dock bedriva hamnverksamheten som en del av den kommunala förvaltningen om hamnen främst nyttjas av lokala användare och verksamheten inte kan anses påverka handeln mellan medlemsstaterna inom Europeiska unionen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026. Enligt förslaget ska en kommun som vid ikraftträdandet bedriver hamnverksamhet i egen regi i ett konkurrensläge på marknaden, förutsatt att verksamheten inte omfattas av undantaget från bolagiseringsskyldigheten, senast före utgången av december 2027 överföra driften av verksamheten till ett kommunalt aktiebolag. Alternativt ska kommunen anordna verksamheten så att den inte snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen, exempelvis genom att verksamheten lämnas över till en privat utförare.

De svenska hamnar som omfattas av hamntjänstförordningens bestämmelser finns utpekade i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1315/2013 av den 11 december 2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet och om upphävande av beslut nr 661/2010/EU. Här pekas bland annat Stockholms hamnar (inklusive hamnverksamheten i Nynäshamn) ut som de hamnar som omfattas av förordningens krav.

Nynäshamns kommuns yttrande

Kommunen har ett delägt kommunalt bolag, Nynäshamns Mark AB ("Nymark"), som ägs till lika delar av Stockholms Hamn AB och Nynäshamns kommun. Enligt 3 § Nymarks bolagsordning har Nymark till uppgift att äga och förvalta mark, byggnader och anläggningar för hamnverksamheten i Nynäshamns behov. Själva hamnverksamheten vid Nynäshamns hamn drivs av Stockholms Hamn AB.

Kommunen driver i egen regi ostkustens största gästhamn som till största del nyttjas av lokala småbåts- och fiskebåtsgäster och till viss del av lokal, kommersiell båttrafik. Verksamheten bedriver,

förutom en gästhamn med turistinformation, även uthyrning av fasta/säsong byggplatser samt hanterar linje/yrkestrafik till hamnen. Denna verksamhet organiseras under näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden i egen förvaltning. På sommaren tar verksamheten även emot utländska småbåtsgäster. Då de utländska gästerna bedöms utgöra en så liten del av den aktuella verksamheten att gästhamnen inte kan anses bedrivas i ett konkurrensläge på marknaden anser Kommunen att gästhamnen inte kan anses omfattas av det aktuella bolagiseringskravet i 1 § i förslag till ny lag. För det fall gästhamnen skulle bedömas bedrivas i konkurrensläge på marknaden bör den ändå anses vara undantagen bolagiseringsskyldigheten enligt 2 § i förslag till ny lag om kommunal hamnverksamhet då den främst nyttjas av lokala användare och inte kan anses påverka handeln mellan medlemsstaterna inom EU.

I och med att kommunen inte bedriver sådan hamnverksamhet som omfattas av förslaget till bolagiseringstvång enligt den nya lagen bedömer Kommunen att förslaget inte innebär några direkta konsekvenser för Nynäshamns kommun i sin nuvarande organisation.

Inskränkningar på det kommunala självstyret

Kommunen anser att den föreslagna lagen om kommunal hamnverksamhet med det aktuella bolagiseringstvånget innebär en stor inskränkning av det kommunala självstyret som regleras i 1 kap 1 § regeringsformen (1974:152). Av promemorian framgår att finansdepartementet bedömt att syftet med den nya lagstiftningen och kravet på bolagisering av kommunal hamnverksamhet inte kan uppnås på något mindre ingripande sätt. Kommunen anser att dock ändå att lagstiftaren bör överväga om syftet med lagstiftningen i stället kan uppnås via mindre ingripande åtgärder, såsom exempelvis förändringar i inkomstskattelagen.

Trots ovanstående synpunkt ställer sig Kommunen sammanfattningsvis övervägande positiv till en ny lagstiftning som säkerställer att kommunala aktörer agerar i enlighet med EU:s statsstödsregler och konkurrensneutralitet.

Ekonomiska konsekvenser

Då Kommunen inte bedriver sådan verksamhet som omfattas av det aktuella bolagiseringstvånget bedömer förvaltningen att förslaget inte bör anses leda till några ekonomiska konsekvenser för Nynäshamns kommun.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar att kommunstyrelseförvaltningens tjänsteutlåtande utgör Nynäshamns kommuns yttrande till Finansdepartementet över promemorian *En ny lag om kommunal hamnverksamhet (Fi2025/01804)*.

Återrapportering

Förvaltningen bedömer inte att någon återrapportering till kommunstyrelsen är nödvändig.

Digitalt godkänt av

Petra Kålbäck, förvaltningschef
Leif Eriksson, kommundirektör

Beslutsunderlag

Finansdepartementets promemoria En ny lag om kommunal hamnverksamhet (Fi2025/01804).

Skickas till

Finansdepartementet, fi.remissvar@regeringskansliet.se, elin.sedin@regeringskansliet.se
Akten